

seksuele gezondheid

Nieuwsbrief Seksuele Gezondheid Gelderland-Midden 2019

THERMOMETER SEKSUELE GEZONDHEID

Hoe is het gesteld met de seksuele gezondheid in Gelderland-Midden?

In de jaarlijkse thermometer seksuele gezondheid geven wij u een cijfermatig overzicht van ons spreekuur seksuele gezondheid. U leest hier onder andere welke risicogroepen wij hebben gezien en wat het vindpercentage was.

[Klik hier door naar de thermometer.](#) [1]

Invloed van corona op huidige spreekuren

Als gevolg van de coronacrisis is het spreekuur seksuele gezondheid een aantal maanden minder open gesteld. Hierbij is het landelijke draaiboek gevolgd, waarin de beperkte in de centra seksuele gezondheid tijdens corona is beschreven. Mensen met klachten, behandelingen en vervolgsconsulten voor MSM die PrEP gebruiken zijn doorgedaan. Het opstarten van de aanvullende seksuele gezondheidszorg gebeurt ook volgens het landelijk draaiboek. Vanaf juni worden spreekuren voor andere risicogroepen, zoals bijvoorbeeld gewaarschuwden, kwetsbare jongeren en intakes PrEP, weer opgestart. Dit gebeurt wel met aanpassingen. Zo zullen consulten waar mogelijk online plaatsvinden waardoor de duur van het fysieke contact wordt beperkt. Vanaf september zijn de spreekuren weer toegankelijk voor iedereen. Ook dan zijn de spreekuren nog met aanpassingen, zoals online consulten.

Door de landelijke intelligente lockdown heerst het beeld dat er minder (wisselende) seksuele contacten zijn geweest. Dit zou van invloed kunnen zijn op de verspreiding van soa. De komende maanden zal blijken of de cijfers van onze spreekuren dat ook bevestigen.

RISICOGROEPEN

De publieke seksuele gezondheidszorg is aanvullend op de reguliere gezondheidszorg en wordt gefinancierd met publiek geld. Niet iedereen kan en mag de soapoli van de GGD'en bezoeken. De meeste mensen gaan naar hun huisarts en dan wordt de zorg gefinancierd vanuit de zorgverzekering. Alleen mensen die tot een door de overheid gedefinieerde risicogroep horen kunnen de spreekuren bij de GGD bezoeken.

Jongeren tot 25 jaar

Jongeren tot 25 jaar kunnen gebruik maken van ons spreekuur. Naast het testen op soa, kunnen zij ook diverse sense onderwerpen (zoals anticonceptie, pijn bij het vrijen, seksuele geaardheid) bespreken op het sense-spreekuur. Daarnaast bieden wij nog extra activiteiten aan om deze doelgroep te bereiken. GGD Gelderland-Midden richt zich hierbij zo veel mogelijk op de intermediairs van jongeren.

Training & advies

Professionals die veel met hen werken, zoals jongerenwerkers, docenten en medewerkers van jeugdinstituten bieden wij extra ondersteuning. Wij geven trainingen over het praten over seksualiteit of in diverse methodieken. In 2019 hebben wij doktersassistenten in opleiding bijgeschoold op het gebied van soa, maar ook over het bespreekbaar maken van dit onderwerp met hun toekomstige cliënten. Daarnaast hebben wij docenten van diverse voortgezet onderwijs scholen een training gegeven over lesmethoden zoals Lang Leve de Liefde en Je Lijf Je Lief. Ten slotte hebben wij een training verzorgd speciaal voor jongerenwerkers. Zij werden hierin bijgepraat over de laatste ontwikkelingen rondom seksuele gezondheid en hebben geoefend met materialen om seksualiteit bespreekbaar te maken met de jongeren.

Wij geven deze organisaties ook advies en begeleiding om het onderwerp seksualiteit in te bedden in de organisatie. In 2019 hebben wij 19 organisaties hierover geadviseerd. Het merendeel van deze gesprekken heeft geleid tot concrete acties in de vorm van een training, gastlessen of acties door de organisatie zelf.

Voorlichtingen aan de doelgroep

Om te helpen met het opstarten van seksuele voorlichting, of wanneer organisaties van een bepaald onderwerp niet voldoende kennis hebben, geven wij ook voorlichtingen aan de doelgroep zelf. In 2019 hebben wij hiermee ruim 400 jongeren bereikt. Wij zorgen altijd dat onze gastlessen onderdeel is of wordt van een bredere aanpak op het gebied van seksuele vorming. Daarnaast maken wij ook altijd gebruik van de website www.sense.info [2], om te zorgen dat de jongeren bekend raken met een betrouwbare online informatiebron. Ten slotte wordt de doelgroep jongeren

ook steeds meer via online kanalen actief verwezen naar sense.info.

Sekswerkers

De afdeling Seksuele Gezondheid probeert de sekswerkers (m/v) binnen de regio Gelderland Midden op verschillende manieren te bereiken. De sekswerkers zijn welkom op de reguliere spreekuren, maar ze worden ook bereikt door outreach consulten en internet veldwerk. Tijdens de outreach consulten gaan de verpleegkundigen naar de verschillende sekslocaties om ter plekke de sekswerkers te vaccineren tegen Hepatitis B, te testen op soa en te informeren en te adviseren. Binnen de regio Gelderland Midden bieden ook veel sekswerkers online hun diensten aan. Deze sekswerkers zijn veelal alleen via internet veldwerk te bereiken. De verpleegkundige reageert op de advertenties waarin de sekswerkers hun diensten aanbieden door ze sms-berichten of email-berichten te sturen. M.b.v. deze berichten worden de sekswerkers uitgenodigd om een afspraak voor een soa test of een Hepatitis B vaccinatie te maken. Op jaarbasis worden er circa 400 berichten verstuurd. Er is contact met externe partijen zoals politie of Moviera, om cliënten met een hoog risico profiel op een laagdrempelige manier een consult te kennen aanbieden.

Mensen die seksueel geweld hebben meegemaakt

Het meemaken van seksueel geweld heeft ingrijpende gevolgen. Het merendeel ervaart psychische, seksuele of relationele problemen. Wanneer iemand seksueel geweld heeft mee gemaakt, is het belangrijk dat deze persoon zo snel mogelijk hulp krijgt. Daarom is er een landelijk dekkend netwerk van Centra Seksueel Geweld. In onze regio is dat, sinds januari 2018 het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Gelderland-Zuid en – Midden.

Het CSG biedt dag en nacht hulp aan iedereen die kort geleden (korter dan 8 dagen) een aanranding of verkrachting heeft mee gemaakt. Alle hulp wordt onder één dak geboden. Medische hulp voor bijvoorbeeld verwondingen of op het gebied van een mogelijke soa of zwangerschap. Uitleg over het al dan niet doen van aangifte en het veilig stellen van bewijsmateriaal. Alles gaat in overleg met het slachtoffer. Acute zorg voor het slachtoffer is er op de spoedeisende hulp van het Radboud UMC.

Sinds kort is er ook een chatfunctie waar slachtoffers in de avond en nacht

anoniem kunnen chatten met speciaal getrainde hulpverleners. Het is voor slachtoffers moeilijk om na seksueel geweld snel professionele hulp te zoeken. Een chatgesprek kan mogelijk deze drempel verlagen.

Voor meer informatie over het centrum seksueel geweld kijk op de website: www.centrumseksueelgeweld.nl [3]

PREP

In augustus 2019 is een landelijke pilot met het verstrekken van PrEP-zorg gestart. In deze pilot komen mannen die seks hebben met mannen (MSM) die een groot risico lopen op een infectie met hiv in aanmerking voor de hiv-preventiepil. GGD Gelderland-Midden neemt deel aan de pilot en verstrekt de pil en bijbehorende zorg. De pilot duurt 5 jaar. Via deze regeling kan een begin gemaakt worden met het voorkomen van nieuwe hiv-infecties.

Wat is PrEP?

PrEP is de afkorting voor Pre Expositie Profylaxe. Dat betekent medicatie om ziekte te voorkomen voordat je risico loopt. In dit geval is PrEP een pil die je slikt om hiv te voorkomen. Er zitten hiv-remmers in.

Voor wie is PrEP?

PrEP kan iemand slikken die risico loopt op hiv. Er is meer kans op hiv bij:

- Mannen die seks hebben met mannen (MSM)
- Personen of sekspartners die komen uit een land waar hiv vaak voorkomt. Dit is vooral in Azië, Afrika, delen van Zuid en Midden-

-
- Amerika, Oost-Europa en Rusland.
 - Sekswerkers die seks hebben met mannen die (ook) seks hebben met mannen.

PrEP-zorg bij GGD Gelderland-Midden

Gebruik van PrEP vereist zorgvuldige begeleiding en periodieke monitoring. De zorg start met een intake en een consult na 1 maand PrEP gebruik en vervolgens iedere 3 maanden een vervolgconsult. De consulten bestaan uit een gesprek over veilige seks, testen op hiv, andere soa's en nierfunctie. Data worden verzameld en gemonitord door het RIVM.

In 2018 startten de eerste proeven met het verstrekken van PrEP bij GGD-Gelderland Midden. Door de opgezette structuur in 2018 kon in 2019 direct worden gestart met het verstrekken van de PrEP-zorg volgens de landelijke regeling. Niet iedereen is direct in zorg, de intakes worden zorgvuldig gepland. Sinds 2019 valt PrEPzorg (gedurende de pilotperiode) onder de reguliere zorg van de GGD. In 2019 waren er ongeveer 90 mannen in zorg en 231 geregistreerde PrEP-consulten.

PrEP is via de GGD beperkt beschikbaar. GGD'en zijn namelijk gebonden aan de eisen van het ministerie van VWS. De regeling geldt voor een pilotperiode van vijf jaar en is voor een beperkt aantal personen. In de regio Oost (Gelderland en Overijssel) geldt dat 931 mannen in zorg mogen worden genomen. Bij een gelijke verdeling is dat 186 mannen per GGD-regio. De verwachting is dan ook dat er nu en in de toekomst gewerkt zal worden met wachtlijsten.

Kwetsbare personen en PrEP

Door de lange wachtlijsten en het (mogelijk) beperkte aantal mannen dat kan worden gezien, is bij start een onderscheid gemaakt of iemand behoort tot de kwetsbare groep. Deze groep kreeg prioriteit in de PrEP-zorg. Tot de kwetsbare groep behoren:

- MSM jonger dan 25 jaar

-
- Mannelijke sekswerkers
 - Transgender personen
 - MSM die recent (<5 jaar geleden) naar Nederland geëmigreerd zijn
 - MSM met een inkomen op of onder het niveau van het minimumloon
 - Onverzekerden
 - MSM waarbij de seksuele voorkeur bewust geheim is gehouden (in de kast zitten) voor de omgeving en/of huisarts, bijvoorbeeld vanwege hun religieuze of culturele achtergrond (indien reeds bekend bij het CSG)
 - MSM die evident moeite hebben grenzen aan te geven en te bewaken

Begin 2020 is deze prioritering losgelaten.

VERMINDER HIV MET NUFFTESTEN

Volgens Aidsfonds-Soa Aids Nederland ligt er nu een unieke eenmalige kans om hiv-infecties aanzienlijk te verminderen in Nederland. De corona-lockdown heeft voor velen geleid tot twee maanden geen of minder seks, dat betekent minder risico's op soa's en hiv. Met de actie NUFFTESTEN kan er juist nog een extra klap gegeven worden aan hiv.

Aidsfonds-Soa Aids Nederland roept daarom homo-, bimannen en transgenders op zich nu op hiv te laten testen, of ze nu wel of niet overwegen om weer seksueel actief te worden. De actie NUFFTESTEN biedt kosteloze hiv-testen aan, die je thuis kunt doen. Deze gerichte actie kan Nederland sneller naar 0 nieuwe hiv-infecties brengen. De GGD Gelderland-Midden promoot deze actie. Daarnaast zijn wij ook beschikbaar voor partnerwaarschuwing en kunnen we, indien de cliënt dat wenst, voor doorverwijzing zorgen.

Mark Vermeulen, directeur Aidsfonds-Soa Aids Nederland: "We weten dat Nederland het eerste land te wereld kan worden met nul nieuwe hiv-infecties. De coronacrisis heeft de hiv-bestrijding afgeremd maar biedt nu ook nog een unieke kans. Een kans die we moeten pakken om hiv nog een slag toe te brengen! Dus NUFFTESTEN op hiv. Teveel mensen in Nederland weten niet dat ze hiv hebben. Ze missen daardoor de kans op een lang en gezond leven. Bovendien zorgt behandeling van hiv ervoor dat het virus niet langer kan worden overgedragen."

Hiv-overdracht door acute infectie verminderd

In Nederland concentreert hiv zich onder mannen die seks hebben met mannen. Onderzoek laat zien dat 70% van de hiv-overdracht onder hen plaatsvindt in de acute fase van een hiv-infectie. De eerste weken na infectie is er veel hiv in het lichaam, vaak als mensen zelf nog niet weten dat ze hiv hebben. Door de corona-lockdown met minder seks is het waarschijnlijk dat er minder hiv is overgedragen in de acute fase van een hiv-infectie.

Hét ideale moment voor een hiv-test

Een standaardtest op hiv geeft vier tot zes weken na een risicovol contact met voldoende zekerheid aan of je hiv hebt of niet. Die 'vensterperiode' is door de lockdown voorbij. Laat je je nu testen en was het laatste risicovol contact vóór of aan het begin van de lockdown, dan ben je 100% zeker van het resultaat.

Nu testen kan nieuwe hiv-infecties voorkomen. Daarom roept Aidsfonds-Soa Aids Nederland vooral homo-, bimannen en transgenders op zich nu te laten testen, ongeacht of ze nu wel of niet overwegen om weer met seks te beginnen.

Is de test positief dan kan de behandeling onmiddellijk starten, zo blijf je gezond en het voorkomt verdere verspreiding van hiv.

Is de test negatief dan kan je jezelf beschermen met een condoom of met de hiv-preventiepil PrEP.

NUffTESTEN met kosteloze hiv-test

Via de online actiepagina van NUffTESTEN word je geleid naar een kosteloze hiv-test. Aidsfonds-Soa Aids Nederland biedt tijdelijk toegang tot kosteloze betrouwbare hiv-thuistesten. Zo wordt voorkomen dat GGD'en, die het nu druk hebben met corona, worden overbelast.

Het is een voorbeeld van een aanpak op maat, die nu nodig is om de laatste hiv-infecties in Nederland te vinden. Vorig jaar waren er nog 660 nieuwe hiv-diagnoses. NUFFTESTEN kan bijdragen om Nederland naar 0 te brengen, vindt Aidsfonds-Soa Aids Nederland.

Veilig voor hiv soa's en corona

Naast hiv en andere soa's is er ook nog steeds het risico op overdracht van het corona- virus. Aidsfonds-Soa Aids Nederland onderschrijft daarom nog steeds de richtlijn van het RIVM die seks tussen partners die niet samenwonen afraadt. Voor mensen die overwegen toch seks te hebben heeft Soa Aids Nederland adviezen opgesteld hoe je het risico op een corona-besmetting zo laag mogelijk kunt houden.

